

5. TIPOLOGIJA ORGANIZACIJSKIH STRUKTURA RUKOVOĐENJA

> Jermakowiczewa tipologija organizacijskih struktura:

1. Linijske strukture
2. Funkcijske strukture
3. Organske strukture

5.1 Linijske organizacijske strukture

- sve funkcije su koncentrirane na vrhu upravljačkog nivoa
- postoji jedinstvena podjela naloga
- postoje jasni i jednoznačni komunikacijski kanali
- dominira hijerarhijski način razmišljanja

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

1

> vrste linijskih organizacijskih struktura:

- linijska
- štabno - linijska
- linijska s centralnim mjestom

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

2

> linijska struktura rukovođenja:

```

graph TD
    A[ ] --- B(( ))
    A --- C(( ))
    A --- D(( ))
    B --- E(( ))
    B --- F(( ))
    B --- G(( ))
    C --- H(( ))
    C --- I(( ))
    C --- J(( ))
    D --- K(( ))
    D --- L(( ))
    D --- M(( ))
  
```

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

3

> osnovna obilježja:

- jedinstveno vođenje
- jedinstveno primanje naloga

> formalna svojstva:

- linija je službeni put komuniciranja
- linija je put delegiranja
- nema specijalizacije u funkciji upravljanja

> neformalna svojstva:

- tendencija stvaranja poprečnih veza
- težnja priključivanju štabova i odbora

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

4

> organizacijske prednosti:

- reducirana podjela naloga
- jasno ograničavanje nadležnosti
- jasni komunikacijski putevi
- olakšana kontrola
- jedinstveno vođenje osiguravaju jedinstvene odluke usmjerene cilju

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

5

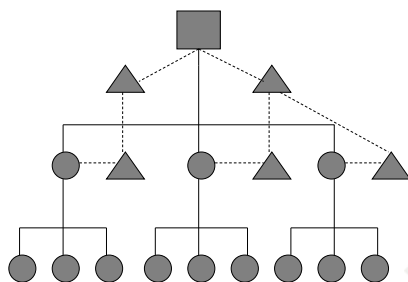

> štabno - linijska struktura rukovođenja:

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

6

> osnovna obilježja:

- jedinstveno vođenje
- specijalizacija štabova s pomoćnim funkcijama vođenja bez nadležnosti u odnosu na linije

> formalna svojstva:

- odvojen djelokrug odlučivanja od stručnog djelokruga
- funkcijska podjela upravljanja prema područjima ciljeva

> neformalna svojstva:

- tendencija stvaranja vlastite funkcijske štabne hijerarhije
- tendencija proširenja štabova u centralna mjesta

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

7

> organizacijske prednosti:

- djelomično rasterećenje linije
- veća sposobnost koordiniranja u odnosu na liniju
- usuglašavanje stavova specijalista, štaba, i linijskog nivoa

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

8

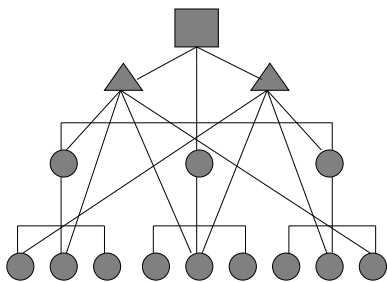

> linijska struktura rukovođenja s centralnim mjestom:

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

9

> osnovna obilježja:

- jedinstveno vođenje
- specijalizacija centralnog mjesta s ovlaštenjima u odnosu na liniju

> formalna svojstva:

- istovremeno postojanje linijskih i funkcionalnih struktura
- i linijska struktura i centralno mjesto imaju nadležnost odlučivanja

> neformalna svojstva:

- tendencija podređivanja linijske strukture centralnom mjestu

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

10

> organizacijske prednosti:

- povezivanje stručnih i linijskih nadležnosti
- visok stupanj horizontalne povezanosti

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

11

5.2 Funkcijske organizacijske strukture

> vrste funkcijskih organizacijskih struktura:

- funkcijska
- matična
- projektna
  - individualna
  - čista

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

12

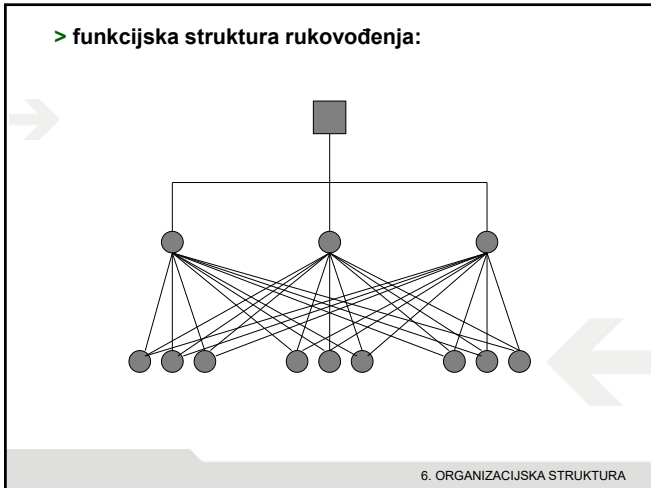

13

- > osnovna obilježja funkcijaska strukture rukovođenja:
- specijalizacija rukovođenja na srednjem nivou
  - direktne veze
  - višestruko podređivanje
- > formalna svojstva:
- uska specijalizacija rukovodioca po radnim fazama
  - usklađenost stručnih nadležnosti i nadležnosti odlučivanja
- > neformalna svojstva:
- priznavanje voditelja jedne od funkcija kao prvog među jednakima
6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

14

- > organizacijske prednosti:
- rasterećenje vrha vodstva
  - skraćivanje komunikacijskih puteva
  - velika sposobnost koordinacija
  - uska specijalizacija
  - važnost stručne nadležnosti
6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

15

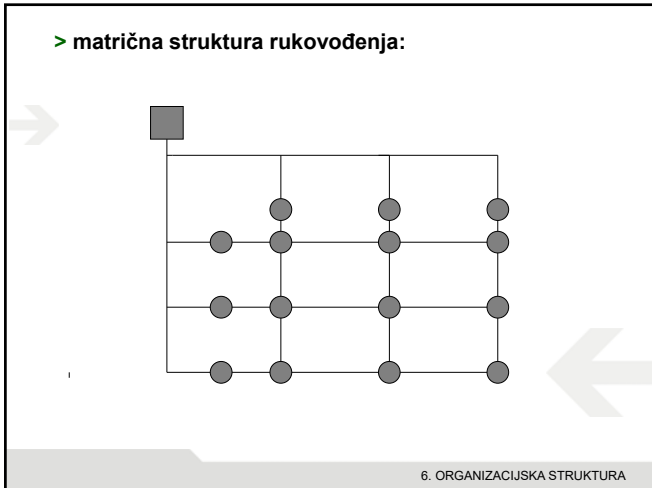

16

- > osnovna obilježja:**
- specijalizacija vođenja srednjeg nivoa prema područjima ciljeva
- > formalna svojstva:**
- nema hijerarhijskog diferenciranja između različitih dimanzija
- > neformalna svojstva:**
- tendencija davanja primata voditelju jedne dimenzije
6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

17

- > organizacijske prednosti:**
- rasterećenje vrha vođenja koordinacijskih funkcija
  - direktni putevi
  - nema međuinstitanci
  - višedimenzionalna koordinacija
6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

18

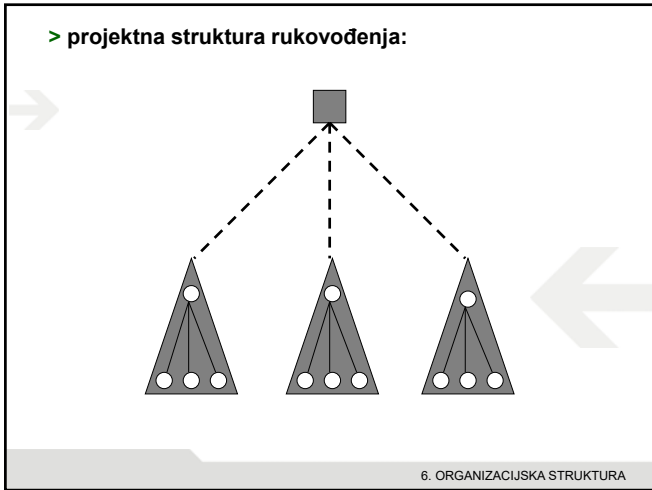

19

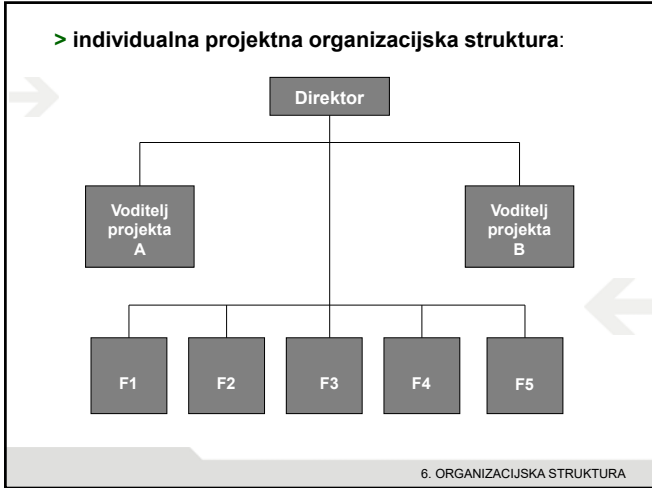

20

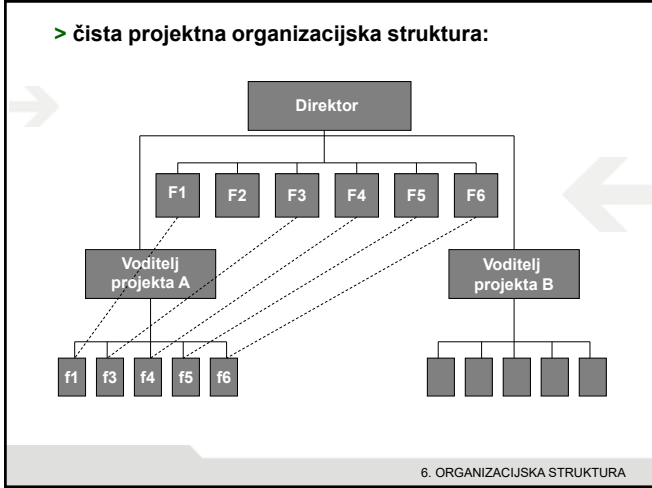

21

> osnovna obilježja:

- specijalizacija vođenja srednjeg nivoa
- jedinstveno primanje naloga

> formalna svojstva:

- unaprijed utvrđen i točno definiran cilj grupe
- utvrđen početak i završetak postojanja grupe
- prisutnost rizika

> neformalna svojstva:

- formalizacija uzajamnih veza i odnosa u organizaciji, prijelaz prema hijerarhijskoj strukturi
- tendencija prema stabilizaciji grupa

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

22

> organizacijske prednosti:

- rasterećenje vrha vodstva kooordinacijskih funkcija u svezi određenih projekata
- potpuna orijentacija grupe prema cilju omogućuje brzo ostvarenje projekta
- direktni odnosi u grupi

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

23

5.3 Organske organizacijske strukture

> vrste organskih organizacijskih struktura:

- hibridna
- kolegijalna (Likertova)
- amorfna

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

24

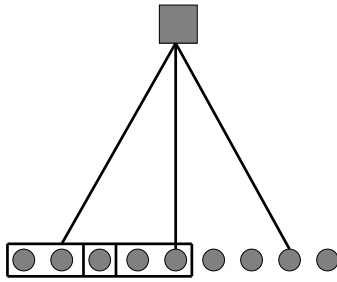

> hibridna struktura:

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

25

> osnovna obilježja:

- specijalizacija pojedinih suradnika
- slobodan izbor suradnika u tim
- direktni odnosi među suradnicima

> formalna svojstva

- nedostatak hijerarhijskog povezivanja
- duboka specijalizacija suradnika
- trajanje pripadnosti suradnika grupi određeno je mogućnošću korištenja njegovog stručnog znanja
- usklađenost stručne nadležnosti i nadležnosti u odlučivanju

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

26

> neformalna svojstva:

- težnja prema stabiliziranju
- tendencija prema monopoliziranju stručnog znanja pojedinog suradnika

> organizacijske prednosti:

- nedostatak hijerarhijskih odnosa omogućava koncentraciju na rad
- maksimalno iskorištavanje stručnog znanja svakog suradnika

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

27

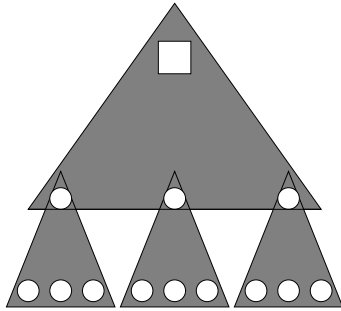

> kolegijalna (Likertova) organizacijska struktura:

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

28

> osnovna obilježja:

- specijalizacija radnih grupa
- direktni odnosi među suradnicima
- kolektivni karakter procesa odlučivanja

> formalna svojstva:

- nedostatak hijerarhijskog povezivanja
- svi članovi tima istog su ranga
- odluke se donose kolegijalno i informacije se prenose kolegijalnim vezama

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

29

> neformalna svojstva:

- tendencija ka formaliziranju funkcije predstavnika
- identifikacija predstavnika s višom kolegijalnom grupom
- tendencija prema osamostaljivanju grupe

> organizacijske prednosti:

- dominantna orijentacija prema zadatku
- visoka specijalizacija članova

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

30

> amorfna struktura:

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

31

> osnovna obilježja:

- potpuna autonomija suradnika
- nedostatak vertikalnih i horizontalnih odnosa

> formalna svojstva:

- potpuna hijerarhijska i horizontalna autonomija
- slobodna pripadnost organizaciji
- univerzalno stručno znanje svakog člana organizacije

> neformalna svojstva:

- tendencija prema dezintegraciji
- kooperacija pojedinih članova čini prijelaz prema hibridnoj strukturi

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

32

> organizacijske prednosti:

- mogućnost potpune koncentracije na određene (istraživačke) projekte

6. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

33
